

C-43/19. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2019. január 24.

A kérdést előterjesztő bíróság: Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa
– CAAD) (Portugália)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2019. január 2.

Felperes:

Vodafone Portugal – Comunicações Pessoais, S. A.

Alperes:

Autoridade Tributária e Aduaneira

I. Az alapeljárás tárgya

A jelen eljárás tárgya a Vodafone Portugal – Comunicações Pessoais, S. A. által előterjesztett, fordított adózás keretében 2016 novembere tekintetében benyújtott hea-bevallás jogellenességének megállapítása és részleges megsemmisítése, az Unidade dos Grandes Contribuintes (kiemelt adózók kirendeltsége, Portugália) által meghozott, a [felperes] közigazgatási fellebbezését elutasító határozat visszavonása, és az önbevallás alapján tévesen megfizetett összeg visszatérítése iránti kereset. Az a kérdés merül fel, hogy alkalmazandó-e a hea azokra az összegekre, amelyeket a Vodafone a szerződéses hűségidő megszegése miatt szed be az ügyfeleitől. (Lásd a Bíróság C-295/17. sz. ügyben hozott ítéletét, amely a jelen üggyhöz hasonló jellegű kérdéseket tárgyal).

II. A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.; helyesbítések: HL 2007. L 335., 60. o.; HL 2015. L 323., 31. o.): 2. cikk, 9. cikk, 24. cikk 72. cikk és 73. cikk.

III. A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Código do IVA (héatörvénykönyv): 1. cikk 1. bekezdésének a) pontja, 4. cikk 1. bekezdése és 16. cikk 6. bekezdése.

1. cikk 1. bekezdés a) pont:

„A hozzáadottérték-adó alá tartozik:

a) Az adóalany által – ilyen minőségében – belföldön és ellenérték fejében teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás.”

4. cikk:

„1. Szolgáltatásnyújtásnak minősül minden ellenérték fejében végzett tevékenység, amely nem tekinthető termékre vonatkozó tulajdonátruházásnak, Közösségen belüli termékbeszerzésnek vagy termékimportnak.”

16. cikk 6. bekezdés:

„6. Nem tartoznak az előző bekezdésben említett adóalapba a következők:

a) az ellenérték késedelmes megfizetése miatt keletkezett kamatok és a kötelezettségek teljes vagy részleges nemteljesítése miatt bírósági határozat alapján kártérítésként beszédett összegek, [...]”

Lei das Comunicações Eletrónicas (a távközlésről szóló törvény) (2004. február 10-i 5/2004. sz. törvénynek a 2016. június 17-i 15/2016. sz. törvénnyel módosított változata): 48. cikk és 52A. cikk

48. cikk:

„Szerződések

1. A fogyasztóvédelemre alkalmazandó jogszabályok sérelme nélkül, a nyilvános hírközlő hálózatok rendelkezésre bocsátását vagy a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtását szerződésben kell rögzíteni, amelyben egyértelműen, teljeskörűen és könnyen hozzáférhető módon fel kell tüntetni a következő információt:

[...]

g) a szerződés időtartama, valamint a szolgáltatások és a szerződés megújításának, felfüggesztésének és megszüntetésének feltételei;

[...] [eredeti 2. o.]

2. A szerződések időtartamára vonatkozó információknak – ideértve azok megújításának és megszüntetésének feltételeit – egyértelműnek és érthetőnek kell lennie, tartós adathordozón kell szerepelnie és magában kell foglalnia a következő elemeket:

a) bármely esetleges hűségidő, amely valamely azonosított és számszerűsített – terminálok biztosításával, a szolgáltatás beüzemelésével és aktiválásával vagy más kedvezményekkel kapcsolatos – előnynek a fogyasztó részére türtőztető biztosításától függ;

b) a számok és más azonosítók hordozhatóságával kapcsolatos esetleges költségek;

c) az előfizető részéről a hűségidő alatt felmerült, lejárat előtti felmondással kapcsolatos – lényegében a terminálok szolgáltatásával, a szolgáltatás beüzemelésével és aktiválásával vagy más kedvezményekkel összefüggésben megfizetett költségek megtérítését szolgáló – esetleges költségek;

[...]

11. A hűségidő alatt az előfizető által történő felmondás esetén az előfizető által fizetendő költségek nem haladhatják meg a szolgáltatónál a szolgáltatás beüzemelése során felmerült költségeket; kártérítés vagy kompenzáció címén tilos ellenértéket követelni.

12. A hűségidő kikötése mellett megkötött szerződés előfizető által történő, lejárat előtti felmondásából fakadó költségeknek arányosnak kell lenniük az előfizetőnek biztosított, a szerződésben azonosított és számszerűsített előnnyel, és nem feleltethetők meg automatikusan a felmondásának napján fennmaradó részletek teljes értékének.

13. Az előző bekezdésben foglaltak szempontjából a terminálok szolgáltatása esetén a költségeket az alkalmazandó jogszabályokkal összhangban kell meghatározni, a többi esetben pedig a szóban forgó költségek nem haladhatják meg a biztosított előnyt, amely a szolgáltatást nyújtó társaság számára a szerződésben rögzített időtartammal arányosan még nem térült meg a lejárat előtti felmondás hatálybalépésének napján.”

52A. cikk

„A fogyasztónak minősülő előfizetők részére nyújtott szolgáltatás felfüggesztése és megszüntetése

1. Ha a szolgáltatásokat fogyasztónak minősülő előfizetők részére nyújtják, a számlán feltüntetett összegek nemfizetése esetén a nyilvános hírközlő hálózatokat biztosító vagy a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások kötelesek felszólítani a fogyasztót, 30 napos póthatáridőt biztosítva számára a fizetés teljesítésére **[eredeti 3. o.]**, amelynek elmaradása a szolgáltatás felfüggesztését és esetlegesen a szerződés automatikus megszűnését vonja maga után a 3. és a 7. cikkeken foglaltak értelmében.

2. Az előző bekezdésben említett felszólítást írásban kell megküldeni a fogyasztó részére, a számla esedékességétől számított tíz napon belül, és abban kifejezetten meg kell jelölni a nemfizetés következményeit, különösen a szolgáltatás felfüggesztését és a szerződés automatikus megszűnését, és tájékoztatni kell azokról a lehetőségekről, amelyek ennek elkerülése érdekében rendelkezésére állnak.

3. Az 1. bekezdésben előírt póthatáridő lejártát követő tíz napos határidőn belül a nyilvános hírközlő hálózatokat biztosító vagy a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozásoknak kötelező módon harminc napra fel kell függeszteniük a szolgáltatást, amennyiben a fogyasztó a fenti határidő lejártát követően sem fizette meg a tartozást, vagy írásban nem kötött fizetési megállapodást a vállalkozással az esedékes összegek kiegyenlítése érdekében.

4. Nincs helye a szolgáltatás felfüggesztésének, ha a felfüggesztés alkalmazásának kezdő napját megelőzően a vállalkozással szemben vitatják a számlán szereplő összegeket a tartozás hiányára vagy követelésének kizártságára hivatkozással.

5. A jelen cikkben előírt felfüggesztés esetén az előző cikk 3. és 4. bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.

6. A fogyasztó az esedékes összegek megfizetése útján, vagy a nyilvános hírközlő hálózatokat biztosító vagy a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozással kötött fizetési megállapodás megkötésével elérheti a felfüggesztés feloldását, amely esetben a szóban forgó vállalkozás azonnal, vagy ha az technikai okokból nem lehetséges, a teljesítés napjától vagy a fizetési megállapodás megkötésétől számított öt munkanapon belül helyreállítja a szolgáltatásnyújtást.

7. A szerződés automatikusan megszűnik, ha a felfüggesztés harmincnapos időtartama lejár anélkül, hogy a fogyasztó a teljes esedékes összeget megfizette volna, vagy írásban megkötötte volna a fizetési megállapodást.

8. Az előző bekezdésben hivatkozott megszűnés nem érinti a szerződés hűségidő alatti megszűnése miatti ellenérték felszámítását kártérítés vagy kompenzáció jogcímén a 2010. június 1-jei 56/2010. sz. Decreto-leiben (felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet) foglaltak értelmében és az ott előírt korlátok között.

9. A fogyasztó 52. cikk 5. bekezdésében előírt előzetes írásbeli felszólítását követően a fizetési megállapodás [eredeti 4. o.] szerinti bármely esedékes részlet nemfizetése kötelező módon a szerződés megszűnését eredményezi, az előző bekezdésben foglaltak alkalmazásával.

10. A jelen cikkben foglaltaknak a nyilvános hírközlő hálózatokat biztosító vagy a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások által történő megsértése, konkrétan a szolgáltatás nyújtásának a 3. bekezdésben foglaltakba ütköző folytatása vagy számlának a szolgáltatás kötelező felfüggesztésének időpontját követő kiállítása által, azzal a jogkövetkezéssel jár, hogy a fogyasztóval szemben nem érvényesíthető a nyújtott szolgáltatás ellenértéke és az adósság behajtásával kapcsolatban felmerült eljárási költségek megfizetésének kötelezettsége.

11. Az előző bekezdésben foglaltakat nem lehet alkalmazni a szolgáltatás felfüggesztését követően kiállított olyan számlákra, amelyek a felfüggesztést megelőzően ténylegesen nyújtott szolgáltatásokkal vagy a szerződés lejárat előtti megszüntetése esetére jogszerűen előírt költségekkel kapcsolatosak.

12. A szolgáltatásnak a számlák meg nem fizetésétől eltérő ok miatt történő felfüggesztése esetén az 52. cikk 1. bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.”

IV. A tényállás és az alapeljárás rövid ismertetése

- 1 A VODAFONE PORTUGAL – COMUNICAÇÕES PESSOAIS, S. A. (a továbbiakban: Vodafone) tevékenységi körét az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása képezi, különösen az elektronikus hírközlési szolgáltatások, a helyhez kötött telefonszolgáltatások és a vezeték nélküli internet-hozzáférési szolgáltatás nyújtása.
- 2 Tevékenysége keretében a Vodafone az ügyfeleivel különféle elektronikus hírközlési, internet- és televízió-hozzáférési szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződést köt.
- 3 Az ügyfelek ezeket a szerződéseket azok időbeli hatályának meghatározása nélkül is megkötik.
- 4 Bizonyos esetekben ezek a szerződések különleges kedvezményeket foglalnak magukban, amelyek egy előre meghatározott, minimális időtartamra szóló hűségidővel járnak.
- 5 Ezekben az esetekben az ügyfelek előzetesen kötelezettséget vállalnak arra, hogy a Vodafone-nal szerződéses kapcsolatot tartanak fenn, és egy minimális időtartam alatt használják a szóban forgó társaság által nyújtott szolgáltatásokat vagy termékeket, cserébe azért, hogy általában a szerződésben foglalt szolgáltatásokért fizetendő árra vonatkozó előnyösebb feltételeket élvezhessenek,

- 6 A folyamatosság vagy hűség minimális időtartama mint a kedvezőbb szerződéses feltételek elérésének előfeltétele a Vodafone számára alapvető jelentőséggel bír azon cél tekintetében, hogy a berendezésekbe és az infrastruktúrába fektetett összegek egy része megtérüljön. **[eredeti 5. o.]**
- 7 A Vodafone számára a minimális időtartam lehetővé teszi a különböző, különösen az alábbi jogcímenek eszközölt befektetések megtérülését:
  - i. átfogó infrastruktúra, amely magában foglalja a hálózatokat, a berendezéseket és a létesítményeket;
  - ii. ügyfelek toborzása, ami magában foglalja a kereskedelmi- és marketingkampányokat, valamint az ügyfelek toborzásával foglalkozó kapcsolt vállalkozásoknak fizetendő jutalékot;
  - iii. a szerződött szolgáltatás aktiválása, ideértve a lakásokban és irodákban történő beüzemelést;
  - iv. az ügyfél számára különleges előnyök biztosítása, ideértve a kedvezményes és ingyenes szolgáltatásokat;
  - v. berendezések vásárlására fordított költségek.
- 8 Ha az ügyfél csak a szerződés megkötésétől számított egy vagy két hónapra kötelezné el magát, a berendezések vásárlására, beüzemelésére és aktiválására fordított költségeket a Vodafone által beszedett ellenérték összege nem fedezné.
- 9 A folyamatosság vagy a hűség minimális időtartamának figyelmen kívül hagyása együtt jár azzal, hogy az ügyfél köteles a szóban forgó szolgáltatás nyújtására irányuló szerződésekben előírt összegek megfizetésére, amelynek célja, hogy visszatartsa ezeket az ügyfeleket a szerződés megszegésétől.
- 10 2016 augusztusától kezdődően kezdte meg a Vodafone azt az összeget meghatározni, amelyet az ügyfeleknek a hűségidő megszegése esetén kellett fizetniük, az adott ügyfél részére a szerződés [teljesítésének] megkezdése során nyújtott előnyök alapján, amelyek a szerződés felmondásának időpontjáig nem térültek meg a Vodafone számára a szolgáltatás nyújtása keretében.
- 11 Az említett összeg megfizetése csak az ügyfél nemteljesítése esetén válik esedékessé, és annak az a célja, hogy a Vodafone számára részben megtérüljön az általa végzett – különösképpen a kedvezőbb kereskedelmi feltételek biztosításának következtében felmerülő – beruházás.
- 12 Az ügyfelekkel kötött szerződésekben meghatározták és számszerűsítették azokat az előnyöket, amelyekre az ügyfelek a szerződés megkötésének időpontjában szert tesznek, és megállapították a hűségidőt, meghatározva azt az összeget, amelyet ezen előnyök alapján és a már teljesített hűségidő részével arányosan kell megfizetni.

- 13 A fizetendő összeg nem haladhatja meg a Vodafone által a szolgáltatás beüzemelése céljából fedezett költségeket. **[eredeti 6. o.]**
- 14 A Vodafone nem vallotta be az ügyfelektől a szerződéses hűségidő megszegése címén beszedett összegek után járó héát, azonban a 2012. évre vonatkozó adóellenőrzést követően, amelyben utólagos héamegállapítást írtak elő az ügyfelektől kapott, említett összegekkel összefüggésben, módosított ezen a gyakorlaton.
- 15 2017. január 6-án a Vodafone benyújtotta a 2016 novemberére vonatkozó havi héabevallását, héa jogcímén 620 132,79 euró összeget megfizetve az állam számára, amelyet a szerződéses hűségidő megszegése miatt beszedett, mindösszesen 2 705 527,08 euró összeg után 18%-os, 22%-os és 23%-os adókulcsok alkalmazásával határozott meg.
- 16 Habár ezen összegekre vonatkozóan héabevallást tett, a Vodafone álláspontja az, hogy azok nem tartoznak ezen adó hatálya alá.
- 17 2017. október 13-án a Vodafone közigazgatási jogorvoslati kérelmet nyújtott be a szóban forgó, fordított adózás keretében benyújtott héabevallással szemben, amellyel részben – a szóban forgó összegek héakötelezettsége vonatkozásában – vitatta annak jogszerűségét.
- 18 A közigazgatási jogorvoslati kérelmet a kiemelt adózók kirendeltsége bírálta el.
- 19 2018. január 8-án kézbesítették a Vodafone részére a jogorvoslati kérelme kifejezett elutasításáról szóló határozatot.
- 20 A Vodafone által az ügyfeleivel megkötött szabványszerződések „hűségnyilatkozatokat” tartalmaznak, amelyek bizonyos különleges feltételekhez kapcsolódnak, és amelyek felsorolják a szerződés lejárat előtti felmondása esetén az ügyfelet terhelő költségeket.
- 21 2012-ben a Vodafone nem vallotta be a hűségidőt megszegő ügyfelekkel szemben beszedett összegek után járó héát, amiért is a kiemelt adózók kirendeltsége adóellenőrzést kezdeményezett a 2012. évre vonatkozóan, és utólagos héamegállapítást bocsátott ki a szerződéses hűségidő időtartamának megszegése miatt felszámított kártérítéssel összefüggésben.
- 22 A Vodafone az említett, 2012. évre vonatkozó héamegállapításokkal szemben keresetet nyújtott be.

V. Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid ismertetése

A jelen eljárásban felmerült kérdés lényege, hogy alkalmazandó-e a héa azokra az összegekre, amelyeket a Vodafone az ügyfeleitől a hűségidő megszegése miatt a

sz szerződéses rendelkezésekben foglaltakkal összhangban számított módon beszéd.
[eredeti 7. o.]

Az Autoridade Tributária e Aduaneira (adó- és vámhatóság, Portugália) a közigazgatási fellebbezéssel kapcsolatos határozatában úgy ítélte meg, hogy „*a hivatkozott kártérítések célja az elmaradt haszon kompenzációja és a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésekben vállalt kötelezettségek teljesítéséből fakadnak, így tehát héaköteles ügyletek ellenértékének minősülnek*”, és hogy „*ami a Código do IVA szempontjából történő minősítésüket illeti, a [vitatott] kártérítések héaköteles és nem héamentes szolgáltatásnyújtás ellenértékének tekintendők*”.

A Vodafone elsősorban arra hivatkozik, hogy a Vodafone Portugal által megkötött szerződésekben foglalt hűségidőre vonatkozó kikötés egy kötbérikötés, amely a „*liquidated damages clause*”-hoz hasonlít, és ahhoz, hogy arra a következtetésre lehessen jutni, hogy a kártérítések héakötelesek, bizonyítani kell az ügylet visszterhes jellegét, valamint azt, hogy a szolgáltatás nyújtása és a megfizetett összeg között kölcsönösségen alapuló viszony áll fenn. Az ügyfél és a Vodafone közötti szerződés megszűnését követően a szerződés által előírt kártérítés fizetését nem ellentételezi semmiféle szolgáltatásnyújtás. Ezenfelül, mivel ezek a kártérítések semmilyen ügylet ellenértékének nem minősülnek és valamilyen kár megtérítését célozzák, nem héakötelesek, mivel nincs mögöttük termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás. A Vodafone által kapott összeg nem valamely, az ügyfél részére nyújtott szolgáltatás ellenértéke, figyelemmel arra, hogy annak megfizetése a szerződés megszűnését követően történik, és annak egyedüli és kizárólagos célja a szerződés lejárat előtti megszüntetése és megszegése miatt keletkezett károk fedezése.

Az adó- és vámhatóság többek között arra hivatkozik, hogy a Vodafone által kidolgozott és az ügyfelek rendelkezésére bocsátott hűségidőt előíró szerződések nem tartalmaznak semmiféle kötbérikötést a szóban forgó kifejezés jogi értelmében. Még ha kötbérikötésről lenne is szó, a rögzített összeg minden esetben héaköteles lenne, figyelemmel arra, hogy az csak és kizárólag a szerződés kezdetekor a szolgáltatás nyújtása érdekében felmerült, és a megszűnés időpontjában még be nem szedett költségekkel kapcsolatos elmaradt haszon miatti kártérítésnek minősülne. A szóban forgó hűségidő megszegése esetén a Vodafone az ügyfeleivel szemben a beüzemelés, a kedvezmények és előnyök – vagyis a szerződés fennállásának kezdetén nyújtott szolgáltatások – költségei alapján meghatározott összeget számít fel. Az egyik szerződő fél szerződésszegése az ellenértéke a szóban forgó összeg beszédésének, amely héaköteles.

VI. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) *Úgy kell-e értelmezni a 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját, 9., 24., 72. és 73. cikkét, hogy héaköteles szolgáltatásnyújtásnak minősül az, ha az elektronikus hírközlési szolgáltató*

korábbi ügyfeivel szemben (akik számára promóciós kedvezményeket biztosított, amelyek lényege a beüzemeléssel, a szolgáltatás aktiválásával, a hordozhatósággal vagy a berendezésekkel kapcsolatos [eredeti 8. o.] díjmentesség, vagy különleges díjszabások alkalmazása lehet hűségidő betartására vonatkozó kötelezettségvállalás fejében, amelyektől azok nekik felróható okok miatt nem teljesítettek) olyan összeget számít fel, amely jogszabály alapján nem haladhatja meg a szolgáltató vállalkozásnak a szolgáltatás beüzemelésével kapcsolatban felmerült költségeit, és amelynek arányosnak kell lennie az ügyfél számára biztosított, a megkötött szerződésben ekként azonosított és számszerűsített előnyökkel, amiért is az nem feleltethető meg automatikusan a szerződés megszüntetésének időpontjában fennmaradó esedékes részletek teljes értékével?

2) A fent említett jogszabályok értelmében az a tény, hogy ezen összegeket a szerződés megszűnését követően követelik, amikor a szolgáltató már nem nyújt szolgáltatást az ügyfélnek, és a szerződés megszűnését követően a szolgáltatás tényleges igénybevételére nem került sor, kizárja-e, hogy ezek az összegek valamely szolgáltatásnyújtás ellenértékének minősüljenek?

3) A fent említett jogszabályok értelmében ki kell-e zárni, hogy a szóban forgó összeg szolgáltatásnyújtás ellenértékének minősüljön amiatt, hogy a szolgáltató és annak korábbi ügyfelei jogszabály erejénél fogva szabványszerződés keretében előzetesen határozták meg a korábbi ügyfelek által a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésben kikötött hűségidő megsértése esetén fizetendő összeg számítására szolgáló képletet?

4) A fent említett jogszabályok értelmében ki kell-e zárni, hogy a szóban forgó összeg szolgáltatásnyújtás ellenértékének minősüljön, ha a vitatott összeg nem felel meg annak az összegnek, amelyet a szolgáltató a hűségidőből fennmaradó időben kapott volna akkor, ha a szerződés nem szűnik meg?